

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 300 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

Février 1925 — No 174

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آلومنان: سنہ لکي [۲۱ - نسخہ]

داخل ایچون ۰ ۲ خارج ایچون

۲ ۱/۴ اعلا کاغذایی ۵ ایرادر .

اداره خانہ سی

جفال اوغلانده « اجتهاد » نوی

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمینجی سنہ

نومرو ۱۷۴ - ۱ شباط ۱۹۲۵

بوکونکی ذهنتمیز ایسه بوتدن کلیا فرقی در . ایوم مدینتک انقراضی علائی آلتنده بولونیورز . بووضعیت بویوک حرب نتیجهسی اوله رق میدان کلمی . بویوک حرب بوتون دهشتیه انجاق بووضعیتک خارجی برتجلیسی ایدی اصل سبب ، حاکم اولان فنا ذهنیت ایدی . مدینتک نه اولدیفنی جیلاً دوشونمیدیکمز ایچون ، مدینتک شاهراهندن طیشاریه چیققدق ، وسفنه من مدهش کردابلرله طولو برجریان اوزرنده سوروککنیور . مدینتمزک عصرلردن بری سائی اولان اخلاقی و روحانی قوتلرک موجودیتنی اونوتدق . حیات اخلاقیه نك علویتنی وعامل ترقی اولدیفنی تعمیق ایتدک . بوسبیدن اخلاقی مفکورلر ایله حیات جاریه مزک علاقہسی منقطع اولدی . و نتیجه مدینتک اضمحالی اولدی .

ایوم الکبویوک تهلکه بوراده در . انسانلر کندی انسانلقلرینی اونوتق تهلکه سنده درلر . انسانلرک یکدیگرلرله اولان علاقہ طبیعیسی پک مشکل بر وضعیت آلمشدر . احوال عمومیه همجنسمره طوغری واجب اولان تمایلیری بزه اونوتدیرمشدر . انسانیتسزک طریقده آدیملر آتمیه باشلامشدر . هر زده ، برانسان ، انسان اولماسی حسیله توجه و حرمتمزه موضوع اولمقدن اوزاق قالمشسه ، اوراده مدینت و اخلاق تزلزله اوغرامش دیمکدر ، و تماماً انسانیتسزکده اصل اولق آرتق انجاق وقت مسئلهسی در صوک الی سنه نك احوالی بونی کوسترمکه کافیدر . هیئت اجتماعیه من هپ انسانلره برانسان قیمتی ویرمکدن فراغت اتمشدر . نوع بشرک برچوق قسملری ، انجاق انسان شکلنده کراسته حالنه اقراغ ایدلمشدر . حرب و ظفر سوزلری دیلدرده قولای قولای دولاشه بیلدور بزه ، هر فردده انسان اولاراق باقق و برانسان قیمتی ویرمک فکری اولسهیدی بوناصل اوله بیلردی ؟ بوسه بیلدرکه بیوک حرب ظهور ایدینجه درونمزده کی بو انسانیتسزک حسی بوتون چیرکینلیکی ایله سربست جولانه باشلادی . بوکون مکتبلرده وعموم درس کتابلرنده بیله وظیفه انسانیت نسیان کوشه سنه آتیش کبیدر . حالبوکه شخصیتک تربیه سنده الک مهم خصوص ، بومقدس حس انسانیتک تنیهسی اولمیدر .

عجبا بوباربارلق طریقتدن خلاص اوله رق یینه مدینتک شاعرانه ناصل داخل اوله بیایرز ؟ بوسه اوله جوابمز بودرکه بونجات انجاق فردلرده یکی بر اخلاق انتباهی ایله ممکن اولایلر . تام حقیقتی پروباغاندا جیلرک کوسترمک ایستدیک حقیقتدن تفریق ، و حقیقتی تام اولدیفنی کبی ادراکه مقتدر اولمی یز . طار وطنپرورلکی قالدیروب او موقع بالایه بوتون نوع بشری محیط یوکسک وطنپرورلک حسنی اقامه ایتلی بر . مدینتک ، منحصر بر ملت عائد اولمیوب بوتون انسانلرک مالی اولدیفنی بیللمی یز . انسانیتک وحه قمتپرورلک مفکورلری آیاقلر آلتده چیکشندیکی شو زمانده ، بوتون ملتلی برمدینت ، و بوتون انسانلری برمدنی انسان مفکوردهسی ایله احیایه غیرت ایتلی یز . بونک ایچون هر فرد اویانق کرکدر . اخلاق مفکوره . مزی هیچ برصورتله پایمال ایتیم . انسانیت حسی بزم الک مقدس رهبرمز اولسون . مدینتک زبدهسی اخلاقدر . تلخیصاً مترجمی : پروفه سسورل . لطفی

اوقور یازار نسبتی

بو عنوانه محترم احمد جودت بک ۱۱ تشرین اول ۱۹۲۴ تاریخلی (اقدام) ده برباش مقاله یازدی . بونک الک مهم فقره لرینی نقل و اجتهاد قارئلرینک نظر ملاحظه سنه عرض ایدیورم . بوموضوع یکرمی بش سنه دنبری بزی ده مشغول ایدر . (اجتهاد) ک قولکسیونه مالک اولانلر بودرددن شایقی همان هر نسخه ده بولورلر . احمد جودت بک یالکیز معارف جهتی درپیش ایتمشدر . بوندن دها آرمهم اولمایان برده صحت عمومیه ونفوس جهتی واردر . ۱۳۲۶ تاریخنده (اینه کول) اخذ عسکر شعبه سنده اطباء عسکریه طرفندن اجرا قیلینان معاینه طبعیه نتیجه سنده اسنان عسکریه ده داخل آلتی یوز کنبجدن یالکیز اون آلتسینک سالم متباقسینک پیس بر خسته لغه مصاب اولدیفنی کورولدیکنی ارکان حربیه قائمه قاملرندن ومحترم آرقاداشلرمدن باطوملو قائمه مقام مصطفی رها بک افندی یانه یاقیله آکلا تمشدی . معارف ایشی ، صحت عمومیه

صورتیه ایجاد اولونان پاموق منسوجاتک رواجی ،
آغاچ مفروشاتک بهالینلی وسارئی کوز اوکنه کتیر دکن
صوکره جهالتک ، بر خاقی ثروت طبیعیه ایچنده نه حاله
کتیردیکنی دوشونه جک اولور ساق انسانه آغلامق
عارض اولماق ممکن اولماز .

شمدی ینه دوشونک معارف ابتدائیه سی بو درکده
اولان بر مملکتده سنه ده درت بش ملیون لیرالقی صرفیاتله بر
دارالفنون تأسیسنه چالیشمق حقیقتله استهزادن باشقه بر
شیمیدر ؟ بونک یاننده سائر بتون معارف تشکیلاتی
ایچون یدی ملیون لیرا تخصیص اولونیور ...

زده کی معارف ابتدائیه همتک اوتهدن بری واصل
اولدینی درجه یی شوندن آ کلامالی که شورا جقده یانی
باشمزه کی قره دکزک (جیده) قصبه سندن ۶۶۴ نفر دن
یالکیز ۱۳ ی اوقور یازار چیقیور . اوت آ کلا یورم ،
شمدی آ کلا یورم ، استانبوله اودون کتیرن (جیده)
قابقلری طائفه سندن بعضیاری نه دن استانبول سوقاقلرنده
قایق کیدنجیه قدر دیلنجه کله کفاف نفس ایدیورلر !
اک کوزل یرلرده ساکن اولان بو خلق پلاسپارلر
ایچنده ، یرتیق دون و چاریقلر ایله کزییورلر ، بیه جک
اکمک بیله بولامیورلر .

بز بو حاللری کورمیوبده حالا دارالفنون یاپه جغز
دیهه چیرپینیورز . و او دارالفنونه ملیون ملیون لیرالر
تخصیص ایدیورز . [۱]

آرتت سز نسل حاضر دن بر شی بکله مهیک اوندن
بر خیر یوق . بز یتشیدیرسه ک یتشیدیرسه ک آنجق آلتی
یدی یاشنده کی چوجوقلری یتشیدیره بیله جکیز . فقط آنا
بابا شمدیکی کی فقر و ضرورت ایچنده بولونور ایسه
اونلردن ده چوقشی بکله یه میز . چونکه ابتدائی مکتهبلرنده کی
چوجوقلرک ابوینلری دره که مکتهب مالز مه سنی تدارک
ایده جکیر . حالبوکه زده بو پارهی ویره جک کویلی
نادردر . هله کتابلرک ، دفتلرک بهالینلی . بو باعیلان
کتابلرک کاغدلری ، جلدلری ده نه قدر یالاندن ؛ چوجوغک
آلنده پارچه پارچه اولویور . بهالری ایسه تام ایکی قاتدر .

[۲] محرر ؛ دارالفنون اولماسین دیمیور آنجاق ابتدائی
تالی مکتهبلری دها زیاده دوشونمک لازم در فکرنده در .
اجتهاد

ایشی بو ایکی اساس ایله بحق مشغول اولور سه ق هم
قوتلی هم زنکین بر ملت اولورز . قوی وزنکین اولانک
ایسه سعادتنک تام اخلاقک خلل دن مصون و بین الملل
بر موقع احترام صاحبی اولماسی لابددر . ایشته احمد
جودت بکک سطرلرینک اک جانلیلری :

« (قسطمونی) مبعوثی خالد بکک (آچیق سوز) ده
ویردیکی اوقور یازار نسبتی بزی درین درین دوشوندوردی .
ایشته جدولی :

۳۱۹ لی افراد ایچنده کی نسبت :

نفر	اوقور یازار
۷۳۲	۱۰۵
۳۵۹	۲۳
۵۹۹	۲۳
۶۷۵	۴۲
۷۳۷	۵۵
۶۶۴	۱۳
۸۳۸	۷۵

دیمک قسطمونی ولایتنده اوقور یازار یوزده آنجق
آلتی در . هله (طوسییه) ، (جیده) ، (طاطای) ،
کبی یرلرده کی اوقور یازارلر یوزده بر قاچ دانیه قدر
اینیور .

ایشته مملکتیمزک بتون فلاکتی بو رقلرده
اوقویورز . (قسطمونی) که تورککلک قویو یرلردن
بریدر ، بوراده تورک عصری بوقدر متدی بر حاله
بولونور ایسه بو زوالیلره بو هیئت اجتماعیه ده هانکی
حقایق آکلادیله بیلیر . فلاکت بوندن ده عبارت دکل
مبعوث خالد بک ؛ فحشک کویله قدر سرایت ایتدیکنی ده
سویلیور . جهالت ، فقر و ضرورت ، فحش !

آه یاربی او (قسطمونی) ولایتی که اورمانلری
بوکونکی عصری ملترک اک فیضلی وسائط ثروتندن
اولان بر منبع الهی در ، ایشته او ثروت اک زیاده
او ولایتده بولونیور .

کراسته نک قیمتی ، جام آغاچلردن اعمال اولنان
کاغد معمولاتک اهمیتی ، ینه اودودن پاییلان سلولویید
معمولاتک تنوعی ، ایتالیا ده اودونه تبدیل شکل ایتدیرمک

Les Méthodes Américaines d'Education générale et technique

عنوانی و طر فردن (عمومی و آلی آمریقاریہ اصولری)
نامیلہ تالیف و ترجمہ انجمنی نام و حسابنہ ترجمہ یہ باشلانمش
اولان اترك مؤلفی دو قوتور Omer Buyse ك (اجتہاد) ہ
كوندرديكي خصوصى بر مکتوبدن آلدن .

۲۳ اغستوس ۱۹۲۴ تاریخلی و

British medical journal

نامندہ کی انکلیزجہ طبی غرتہ ، حوادث طبیہ و علمیه
صرہ سندہ ، زلزلہ تاثیربلہ بعضی اقسامی یقیلان توکیو
دارالفنونك ۴ میلیون انکلیز لیراسی صرفیلہ یکیدن
انشاسنہ قرار ویریلدیکنی یازیور .

معارفہ، مکتبہ نہ قدار اہمیت ویریلدیکنی کوستہرن
بو مدہش رقلردن عبرت آلسہق بزده بر آز تلاش
کورونور ؛ فقط بز الی ماشاللہ اویویورز .

۲۲ کانون ثانی ۱۹۲۵ اجتہاد ثوی

ع . ج .

محاضرہ زراعیہ

۱۷

تدریسات زراعیہ

مابعد و ختام

بزم دوشوندیگمز — تدریسات زراعیہ — ہر
منطقہ زراعیہ نك احتیاجانہ و عصرک تکاملات علمیه
وصناعیہ سنہ کورہ ، مختلف درجاءہ تحصیلدہ بولونان
طلبہ یہ نظری و عملی و تجربی شیلر اوکرہدہ جکدر . بو
طرز تعلیمک ، بالطبع دیگر شکلردہ ، کویلرہ قدار
تعمیمی لازمدر .

طاوشانجیلدہ بولوندیغم بر موسمدمہ ، گویولرک
توتون ا کجکری تارلاری ایلک بہاردمہ سوروب
بللہ دیکلرینی کورمشدم . حال بوک ، برتارلانی سورمکدن
اُک بویوک مقصد ، طوپراغک نمکن اولدینی قدار زیادہ
باشلق طوتامسانی تأمبندر؛ بونک ایچوندہ اوبری قیشدن
اول سورمک ویا بللہ مک لازم کلیر . ایلک بہاردمہ
حاضرلانیان برتارالا او موسمک صیجاققریلہ وروز کارلریلہ

چوق ایستردم کہ معارف دائرہ من اوروبادہ کی جریانلرہ
وبالخاصہ محاربہ فقرینک ظہورندن صوکرہ کیلرہ واقف
اولسون . اوزمان آکلاشیلرکہ ملتړك اقتصاداً احوالی
دوزلٹك ایچون دارالفنوندن زیادہ حرف وصنایع
اوکرہدن مؤسسہلر ، مکتبلر لازمدر . بزم ایسہ بیوکمز
کوچوکمز آیلق آقلہ کفاف نفسہ آیشمش بدبختردن
اولدقاری ایچون او کی مسلك مکتبلرینک قیمتارینی ،
لزومنی تقدیر ایدہ میورلر . تورکیہ نك نہدن چکدیکنی
ذہنلرندہ بر درلو خلاصہ ایدہ میورلر .

احمد جودت بک افندینک بعضی یرلری بر آز فضلہ
شدید کورونسہدہ ہیئت عمومیه سی بیوک بر اخلاص و
منورینک نار و نوریلہ یانان و پارلایان بو فقرہ لرندن
صوکرہ بزم شو بر قاچ سطرمنزی دہ اوقویک :

۱۹۱۱ تاریخندہ متحدہ آمریقانک نفوسی ۹۳
میلیون ایدی و بو طقسان اوچ ملیون نفوسک ابتدائی
وتالی مکتبلرہ مداوم ۸ الی ۱۵ یاشلرندہ چوقوقلرینک
مقدارینی نہ قدار تخمین ایدرسکمز ؛ تام ۲۵ ملیون یعنی
نفوس موجودہ نك دورتدہ برندن دہ بر آز فضلہ ! داهاسی
وار ۱۹۱۱ دہ ۹۳ ملیون اولان بو نفوس شیمدی
نہ قدار اولشدر صانیرسکمز ؛ تمام ۱۱۶ ملیون ۱۹۱۱
دن ۱۹۲۵ ، قدار ۱۴ سنہ لک بر مدت ظرفندہ ۱۶
میلیون بر تزايد واقع اولش دیمکدر . وبو حسابجہ ہر
سنہ بر میلیون ایکویز بیک رادہ سندہ بر آرمہ واقع
اولشدر وبوکون متحدہ آمریقانک ابتدائی وتالی
مکتبلرندہ کی چوقوقلرک مقداری لاقل ۲۸ ملیون
رادہ سندہ دیمکدر .

بزم بلکہ ا ک کوچوک ولایتړك مساحہ سطحیہ سندن
داہا آز بر مساحہ سطحیہ مالک اولان یعنی ساحہ سی
۲۹،۴۵۶ کیلو مترہ مربعدن عبارت بولونان بلحیقادہ
بوکون سکمز میلیون نفوس واردر وکیلو مترہ مربعی
باشنہ ۲۲۸ جان دوشر . بو کوچوک مملکتدہ ۱۰۰۰ دن
زیادہ یالکیز صنایع مکتبی Ecole technique واردر
وبوبیک مکتبہ ۲۰۰،۰۰۰ دن زیادہ بلحیقائی کنج دوام
ایدر . بو رقلری